

Prof. dr hab. n. med. Jerzy Samochowiec
Katedra i Klinika Psychiatrii PUM w Szczecinie
Ul. Broniewskiego 26
71-460 Szczecin

Szczecin 2025-07-11

Ocena rozprawy doktorskiej lek. Małgorzaty Rydzewskiej
pt.: „Analiza znaczenia regulacji emocji u osób uzależnionych od alkoholu”.

Zaburzona regulacja emocji jest uważana za cechę wspólną dla wielu stanów psychopatologicznych, w tym uzależnienia od alkoholu. Regulacja emocji jest definiowana jako proces umożliwiający jednostkom wpływ na to jakie emocje mają, kiedy są one obecne i w jaki sposób są doświadczane i wyrażane. Konstrukt ten odnosi się także do świadomości i rozumienia własnych emocji, akceptacji emocji, kontroli zachowań z nimi związanych i podejmowania działania zgodnego z założonymi celami, a także wykorzystania odpowiednich strategii do regulowania własnych emocji.

Dysertacja zawarta jest na 106 stronach. Na początku pracy umieszczono *Wykaz publikacji stanowiących pracę dokorską, Wykaz skrótów, Streszczenie w języku polskim, Streszczenie w języku angielskim, Wstęp, Założenia i cel pracy, kopie opublikowanych prac, Podsumowanie, Wnioski, Opinia Komisji Bioetycznej oraz Oświadczenia współautorów publikacji. Piśmiennictwo* zawiera 73 polskich i zagranicznych pozycji, zostało dobrane prawidłowo, ze znajomością prezentowanego zagadnienia.

Podstawą pracy doktorskiej był cykl trzech publikacji:

1. **Rydzewska M, Zaorska J, Jakubczyk A.** The regulation of emotions and problematic alcohol use: a review of literature. *Alcoholism and Drug Addiction/Alkoholizm i Narkomania*. 2023;36(2):113 – 140. doi:10.5114/ain.2023.132441.

Wkład w powstanie pracy: 90%

2. Zaorska J, **Rydzewska M**, Kopera M, Wiśniewski P, Trucco EM, Kobyliński P and Jakubczyk A ; Distress tolerance and emotional regulation in individuals with alcohol use disorder. *Front. Psychiatry* 2023; 14:1175664. doi: 10.3389/fpsyt.2023.1175664

Wkład w powstanie pracy: 40%

3. **Rydzewska M**, Zaorska J, Kopera M, Kobyliński P, Trucco EM, Wiśniewski P, Marciniuk A, Żmigrodzka A and Jakubczyk A; Positive mental imagery, emotion regulation and depressive symptoms in individuals with alcohol use disorder. *Front.*

Psychiatry 2025; 16:1533801. doi: 10.3389/fpsyt.2025.1533801

Wkład w powstanie pracy: 80%

Celem rozprawy doktorskiej była analiza zależności pomiędzy regulacją emocji, a tolerancją dystresu, pozytywnym wyobrażaniem mentalnym i objawami depresyjnymi u osób z rozpoznaniem uzależnienia od alkoholu.

Cele szczegółowe i hipotezy:

Cel 1: Porównanie umiejętności regulacji emocji, tolerancji dystresu i pozytywnego wyobrażania mentalnego w grupie osób uzależnionych od alkoholu i osób zdrowych

Hipoteza 1: Grupa osób uzależnionych od alkoholu będzie charakteryzować się istotnie gorszą regulacją emocji, istotnie mniej wyrazistym pozytywnym wyobrażaniem mentalnym i istotnie niższą tolerancją dystresu w porównaniu do grupy osób zdrowych.

Cel 2: Ocena zależności między regulacją emocji a tolerancją dystresu u osób uzależnionych od alkoholu.

Hipoteza 2: U osób uzależnionych od alkoholu mniejsza tolerancja dystresu będzie wiązała się z istotnie gorszą regulacją emocji.

Cel 3: Ocena związku pomiędzy regulacją emocji, objawami depresyjnymi a pozytywnym wyobrażaniem mentalnym u osób z AUD.

Hipoteza 3: W grupie osób uzależnionych od alkoholu bardziej wyraziste pozytywne wyobrażanie mentalne będzie miało istotny związek z mniejszym nasileniem objawów depresyjnych i lepszą regulacją emocji.

W opracowaniu grupę badawczą stanowili pacjenci całodobowego oddziału terapeutycznego dla osób uzależnionych od alkoholu spełniający kryteria rozpoznania uzależnienia od alkoholu zawarte w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób ICD-10: F10.2

Grupa kontrolna składała się z osób, u których wykluczono rozpoznanie AUD i innych zaburzeń psychicznych (zdrowi dorośli). Do badania zrekrutowano łącznie 227 pacjentów z rozpoznaniem AUD i 80 zdrowych dorosłych. Ze względu na późniejsze dołączenie do listy narzędzi zadania oceniającego prospektywne wyobrażanie, do badania oceniającego związku regulacji emocji z wyobrażaniem mentalnym włączono mniej liczną grupę - 136 osób z diagnozą AUD.

W celu oceny badanych zmiennych wykorzystano następujące kwestionariusze:

1. Skala Trudności Regulacji Emocji DERS (Difficulties in Emotion Regulation Scale) - kwestionariusz do oceny dysregulacji emocji.
2. Skala Tolerancji Bólu Niedokrwienego IPT (Ischemic Pain Tolerance) - narzędzie do oceny behawioralnej tolerancji dystresu.
3. Zadanie Prospektywnego Wyobrażania PIT (The Prospective Imagery Task) -kwestionariusz do oceny pozytywnego wyobrażania mentalnego.
4. Skala Elastyczności Regulacji Emocji FlexER (Flexible Emotion Regulation Scale) - kwestionariusz do oceny elastyczności regulacji emocji.
5. Skala Depresji Becka BDI (Beck Depression Inventory) - kwestionariusz służący do oceny objawów depresyjnych.
6. Skala Aleksytymii TAS-20 (Toronto Alexithymia Scale) - narzędzie oceny nasilenia aleksytymii (trudności w identyfikowaniu i nazywaniu własnych stanów emocjonalnych).

Praca była finansowana z grantu Narodowego Centrum Nauki (2017/25/B/HS6/00362). Badanie uzyskało zgodę komisji bioetycznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego nr KB – 258/2026.

Doktorantka po przeprowadzeniu analiz sformułowała następujące wnioski końcowe:

1. Osoby z rozpoznaniem uzależnienia od alkoholu charakteryzują się istotnie gorszą regulacją emocji, istotnie niższą tolerancją dystresu i istotnie mniej wyrazistym pozytywnym wyobrażaniem mentalnym w porównaniu do osób zdrowych.
2. U osób uzależnionych od alkoholu mniejsza tolerancja dystresu wiąże się z istotnie gorszą regulacją emocji.
3. U osób uzależnionych od alkoholu bardziej wyraziste pozytywne wyobrażanie mentalne ma istotny związek z mniejszym nasileniem objawów depresyjnych i lepszą regulacją emocji.

Wniosek dodatkowy: Status AUD jest istotnym moderatorem związku między elastycznością regulacji emocji a intensywnością emocjonalną pozytywnych obrazów mentalnych (wyższa intensywność emocjonalna pozytywnych obrazów mentalnych wiąże się z większą elastycznością regulacji emocji u osób uzależnionych od alkoholu i mniejszą elastycznością regulacji emocji u osób zdrowych).

Do pracy nie mam większych uwag merytorycznych: napisana jest poprawną polszczyzną, tekst sformułowany jest jasno.

Jednakże:

1. Praca odnosi się głównie do modelu ICD-10; przy uwzględnianiu aktualności warto byłoby także odnieść się do klasyfikacji ICD-11, która podkreśla znaczenie cech wymiarowych w zaburzeniach uzależnień.
2. W dyskusji można by rozwinąć wątek potencjalnych różnic płciowych w zakresie regulacji emocji i tolerancji dystresu, choć pojawia się to w tle.
3. Brakuje informacji o czasie abstynencji w momencie badania – to może istotnie wpływać na wyniki, szczególnie w zakresie dystresu i wyobrażeń mentalnych.

Składający się na niniejszą rozprawę cykl artykułów uzupełnia aktualną wiedzę na temat znaczenia regulacji emocji w grupie osób uzależnionych od alkoholu (*alcohol use disorder*, AUD). Przedstawione prace są jednymi z pierwszych, które analizowały związek zaburzeń regulacji emocji z ważnymi czynnikami ryzyka rozwoju i gorszych wyników leczenia AUD, jakimi są niska tolerancja dystresu i aleksytymia. Zależność między regulacją emocji a pozytywnym

wyobrażaniem mentalnym u osób z AUD, stanowi stosunkowo nowe zagadnienie, które otwiera perspektywy do dalszych w tym obszarze.

Praca spełnia kryteria rozprawy doktorskiej, stanowi samodzielne rozwiązanie problemu naukowego przez Doktoranta.

Zatem w końcowej ocenie stwierdzam, iż rozprawa doktorska **lek. Małgorzaty Rydzewskiej pt.: „Analiza znaczenia regulacji emocji u osób uzależnionych od alkoholu”** spełnia warunki określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668)*”.

Wnioskuje do Rady Dyscypliny Nauk Medycznych WUM w Warszawie w dyscyplinie nauk medycznych o dopuszczenie lek. Małgorzaty Rydzewskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

